

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturavdelningen
Jennifer Hood

BESLUT
2019-09-09

Diarienummer:
511-1908-2016
Dossienummer:
1462-2210

Sida
1(11)

Bildande av naturreservatet Brännefjäll i Lilla Edets kommun

Innehåll

Beslut om bildande m.m.

Syftet med naturreservatet

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Beslut om föreskrifter

Ärendets handläggning

Länsstyrelsens bedömning och motivering

Upplysningar

Kungörelse

Hur man överklagar

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskarta

Bilaga 2. Översiktskarta

Bilaga 3. Skötselplan

Bilaga 4. Sakägarförteckning och sändlista

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Naturreservatet Brännefjäll
NVR ID:	2046391
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Lilla Edet
Ungefärlig mittpunkt:	N 6441064, E 336752 SWEREF99
Lägesbeskrivning:	7 km sydost om Lilla Edet samhälle
Fastigheter och ägare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Nyttjanderättsinnehavare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Areal (ha):	43,3 ha
Förvaltare:	Västkuststiftelsen
Naturgeografisk region:	Dalslands kuperade skogslandskap

Beslut om bildande m.m.

Länsstyrelsen förklarar det område som avgränsats på kartan i bilaga 1 som naturreservat. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken.

Naturreservatets gränser ska märkas ut i terrängen.

Namnet ska vara Naturreservatet Brännefjäll.

Beslutet riktar sig till allmänheten, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan för naturreservatets långsiktiga vård.

Länsstyrelsen utser Väst kuststiftelsen som förvaltare av naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 21 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara och förstärka värdefulla naturmiljöer som är kopplade till naturskogsliknade skogar, hållmarkstallskogar och bergsbranter med ek,
- strukturer som död ved, gamla grova träd, hålträd samt bryn och öppna marker ska finnas för livsmiljöernas gynnsamma tillstånd,
- bevara biologisk mångfald,
- tillgodose behovet av strövområden för friluftslivet.

Syftet ska tryggas genom att:

- skogen på bergsryggen lämnas för fri utveckling,
- bergsbranter med ek gynnas genom gallring för ett ökat ljusinsläpp,
- jordbruksmarken i öster ska fortsatt hållas öppen,
- området skyddas mot exploatering,
- informationstavla, vandringsstig och parkeringsplats anläggs.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Naturreservatet Brännefjäll ligger strax norr om Nygård och sydost om Lilla Edet. Brännefjäll utgörs av ett kuperat landskap bestående av främst två bergsryggar med tillhörande dalgångar omgärdade av jordbruksmark. Lilla Edet är en expansiv kommun och inflyttning till kommunen antas öka eftersom kollektivtrafiken ständigt

förbättras. Därmed förväntas reservatet ge goda möjligheter till friluftaktiviteter, såsom promenader och naturstudier i en vacker miljö. Även boende i grannkommuner kan förväntas besöka reservatet.

Naturreservatet har höga naturvärden, främst skogen på bergsryggarna som börjar få naturskogsliknande karaktär. Även bergsbranter med mikroklimat hyser livsmiljöer för många arter. I ett äldre lövskogsparti som utgör gräns mellan berg och öppen mark finns bland annat en del grov senvuxen ek som har rikligt med påväxt av mossor. I vissa delar finns det gott om död ved. Det finns även flera signalarter som indikerar att det finns höga naturvärden i området.

Naturreservatsbildning underlättar genomförandet av naturvårdsinriktad skötsel och möjligheten att iordningställa anordningar för friluftslivet. För att områdets värden ska bevaras behövs en viss skötsel och ett skydd för att tillåta en naturlig utveckling i delar av naturreseptatet. Barrblandskogarna lämnas i huvudsak till fri utveckling medan ädellövskogen sköts med naturvårdsinriktad skötsel. I ädellövskogen ska utmarksskogens luckiga struktur återskapas. Anordningar för att underlätta för friluftslivet ska iordningsställas.

Beslut om föreskrifter

Länsstyrelsen beslutar att följande föreskrifter ska gälla i naturreseptatet. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (7 kap. 5 § miljöbalken)

Det är förbjudet att inom naturreseptatet:

1. Uppföra byggnad eller anläggning.
2. Anlägga väg.
3. Uppföra mast, antenn eller liknande.
4. Anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad.
5. Anordna upplag.
6. Bedriva täkt av berg, sten, grus, sand, lera, matjord eller torv.
7. Spränga, borra, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika eller dämna.
8. Avverka, gallra, röja eller utföra annan skogsbruksåtgärd. Gäller inte träd som fallit eller riskerar att falla över tomtmark, betes- eller jordbruksmark, vägar eller stigar. Trädet ska om möjligt lämnas som död ved inne i naturreseptatet.
9. Plantera träd eller buskar på den öppna marken.
10. Ta bort, flytta eller upparbeta dött träd eller vindfälle.
11. Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
12. Kalka, gödsla, plöja annat än åkermark.

Det är vidare förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

13. Gräva ner befintliga luftledningar.
14. Gräva ner ledningar/anläggningar för el, data, telefoni, vatten eller avlopp.

Föreskrifter enligt A ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför de åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel som framgår under B.
- Vid reparation, underhåll, trädsäkring och ombyggnad av befintliga luftledningar enligt gällande ledningsrätt. Markskador ska då om möjligt undvikas, men uppkommer markskador ska de repareras.
- Vid normal drift, reparation och underhåll av befintliga vägar.
- Vid reparation och underhåll av befintliga VA-anläggningar, ledningar, rör, diken och dräneringar.
- Befintlig skogsbilväg (markerad på karta i bilaga 1) får nyttjas som tillfartsväg till fastigheterna Låcktorp 1:14 och 1:29 i sin befintliga sträckning och bredd. Träd/grenar som har fallit eller riskerar att falla över vägen får tas ner, men ska lämnas kvar som död ved inne i reservatet. Förvaltaren bekostar inte/ansvarar inte för eventuell upprustning och underhåll av vägen. Om större åtgärder ska utföras (t ex breddning eller omdragning av vägen, sprängning, dikning och liknande) ska samråd först ske med Länsstyrelsen.

B. Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång (7 kap 6 § miljöbalken)

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar uppförs/anläggs och att följande åtgärder vidtas:

1. Naturreservatet märks ut i terrängen.
2. Parkeringsplats anläggs och underhålls, en stig anläggs, markeras och underhålls samt en informationstavla sätts upp.
3. Utglesning, frihuggning, röjning av smågran och sly eller likvärdiga åtgärder (till exempel genom betesdrift med stängsling) i ädellövskogen.
4. Anordna upplag i form av faunadepåer bestående av träd och buskar som tas ned vid skötselåtgärder.
5. Återkommande ringbarkning av granar i granplantering.
6. Röjning av sly, bete, slätter eller åkerbruk på den öppna marken.
7. Undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet (7 kap. 30 § miljöbalken)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. Framföra motordrivet fordon annat än i samband med uttransport av fällt vilt med s.k. älghugare, fyrhjuling eller motsvarande.
2. Utplantera främmande och/eller invasiva arter.
3. Ställa upp husvagn eller husbil över natt.
4. Skada eller göra åverkan på levande och döda träd och buskar.

Föreskrifter enligt C ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår under B.
- När Länsstyrelsen, eller den Länsstyrelsen utser, genomför naturinventeringar vilka även kan innebära insamling av arter i vetenskapligt syfte.
- När ledningsinnehavare vid reparation, underhåll, trädsäkring och ombyggnad av befintliga luftledningar eller nedgrävning av befintliga luftledningar använder erforderliga motordrivna fordon. Markskador ska då om möjligt undvikas, men uppkommer markskador ska dom repareras.
- Befintlig skogsbilväg (markerad på karta i bilaga 1) får nyttjas som tillfartsväg till fastigheterna Låcktorp 1:14 och 1:29 i sin befintliga sträckning och bredd. Träd/grenar som har fallit eller riskerar att falla över vägen får tas ner, men ska lämnas kvar som död ved inne i reservatet. Förvaltaren bekostar inte/ansvarar inte för eventuell upprustning och underhåll av vägen. Om större åtgärder ska utföras (t ex breddning eller omdragning av vägen, sprängning, dikning och liknande) ska samråd först ske med Länsstyrelsen.

Ärendets handläggning

Hela naturreservatet ägs av staten genom Naturvårdsverket. Fastigheten Skövde 1:1 köptes tidigare in av Naturvårdsverket med syfte att användas som bytesmark vid bildande av naturreservat. Detta markbyte blev sedan aldrig av varvid Naturvårdsverket planerade att sälja fastigheten.

Inför försäljningen lät Länsstyrelsen göra en inventering av naturvärdena i området, denna gjordes år 2015 av Pro Natura. Det konstaterades att skogen på det norra skiftet var intressant för någon form av områdesskydd. I södra delen av skiftet i norr fanns ett område som inte ansågs ha lika höga naturvärden.

Vägen som leder fram till den planerade parkeringsplatsen ingår i Låcktorp ga:4, i vilken Naturvårdsverket har andel. Vägrättsavtal har tecknats med Låcktorp 1:17 och kommer även att tecknas med Låcktorp 1:9 och 1:26 för den återstående vägsträckan fram till reservatet.

Samtliga berörda mark- och sakägare har förelagts enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att yttra sig över förslag till beslut med föreskrifter och skötselplan.

Förslaget till naturreservat har remitterats till Lilla Edets kommun, SGU och Skogsstyrelsen.

Berörda grannar till reservatet, Västkoststiftelsen, Naturskyddsföreningen, LRF, Göteborgsregionens kommunalförbund och Mellersta Götalands jordägareförening har fått förslaget för kännedom och eventuellt yttrande.

Inkomna synpunkter och Länsstyrelsens svar

Vattenfall Eldistribution har inget att erinra mot förslaget.

Pascal Verstraete (Skövde 1:12) tillstyrker förslaget.

Länsstyrelsens svar: Frågor om servitut, elledning och skräp har besvarats separat i samband med remissen.

Svenska kraftnät har framfört att de vill att Länsstyrelsen ska justera de föreslagna reservatsgränserna så kraftledningsgatan inklusive skogsgata och sidoområden samt möjligheten att ta sig till ledningsgatan undantas från naturreservatet. Svenska kraftnät önskar att Länsstyrelsen ska ändra föreslagen reservatsföreskrift och justera naturreservatets gräns på så vis att Svenska kraftnäts synpunkter beaktas och ledningsrätten respekteras.

Länsstyrelsens svar: Reservatsgränsen har justerats enligt önskemål. Undantaget från A-föreskrifterna gällande ledningar har förtydligats:

- Vid normalt underhåll, reparation, trädsäkring och ombyggnad av befintliga luftledningar enligt gällande ledningsrätt. Markskador ska då om möjligt undvikas, men uppkommer markskador ska de repareras.

Underhåll, reparation, ombyggnad, trädsäkring, förnyelse av ledningar och andra åtgärder som ingår i gällande ledningsrätt är undantagna från reservatsföreskrifterna. De rättigheter som fastslagits i beslut om ledningsrätt kvarstår även när området har blivit naturreservat. Dispens och tillstånd behöver alltså inte sökas för att Svenska kraftnät ska kunna förvalta ledningarna enligt gällande ledningsrätt.

SGU avstår från att yttra sig i ärendet.

Bo Leyon (Kyrkbacka 1:1) har skrivit ett yttrande om vikten av att avvattna en åkermark på fastigheten Kyrkbacka 1:1 som gränsar till naturreservatet. För att täckdikningen ska fungera måste ett utloppsdike hållas öppet till de nivåer som är angivna i täckdikningsplanen.

Länsstyrelsens svar: Länsstyrelsen ser inga hinder i föreskrifterna att underhålla diket. Enligt föreskrifterna görs undantag från föreskriften A7 i följande fall:

- Vid reparation och underhåll av befintliga VA-anläggningar, ledningar, rör, diken och dräneringar.

Därmed kan avvattningen av åkermarken utföras utan att strida mot reservatets föreskrifter.

Naturskyddsföreningen Norra Älvsborg tillstyrker förslaget, med några förslag till kompletteringar i skötselplanen. Naturskyddsföreningen anser att fågelfaunan bör inventeras innan stigdragning äger rum. Vid planering av reservatsbildning är det viktigt att ta hänsyn till värdefulla tallskogar och att skapa konnektivitet mellan sådana områden.

Länsstyrelsens svar: Länsstyrelsen bedömer inte att det är aktuellt med en fågelinventering. Träd kommer inte att avverkas i samband med stigdragningen, endast i undantagsfall, kommer detta att ske. Eventuell störning av besökare anses inte vara ett hot för fågellivet. Länsstyrelsen har kompletterat texten under skötselområde 2.

Lilla Edets kommun tillstyrker förslaget och framför att ett alternativ till placering av parkeringsplats bör utredas. De föreslår att anlägga en parkeringsplats vid Lillesjön då det nuvarande förslaget kan upplevas som privat och svårt att hitta. Vid anläggande av stigar är det önskvärt att de bildar en slinga. Kommunen har tidigare uppmärksammat Länsstyrelsen på att även intilliggande skogsområden väster och norr om reservatet kan vara av naturvårdsintresse.

Länsstyrelsens svar: Platsen för anläggande av parkeringsplats har flyttats till västra delen av naturreservatet. Skötselplanen har kompletterats. I dagsläget är det inte aktuellt att utöka reservatet.

Gårdsjöns vägsamfällighet skriver att de inte vill ha någon allmän biltrafik på deras väg då vägen är för dålig. Gårdsjöns vägsamfällighet är den väg som Länsstyrelsen föreslår att naturreservatets besökare ska använda sig av för att ta sig till naturreservatet med bil.

Länsstyrelsens svar: Parkeringsplatsen har flyttats och därmed kommer inte Gårdsjöns vägsamfällighet längre bli berörda av naturreservatet.

Patrik Ekström (Gård 3:5) tillstyrker bildandet av naturreservatet men motsätter sig parkeringsplats och vandringsled intill sin fastighet.

Länsstyrelsens svar: Parkeringsplatsen har flyttats och berör inte längre fastigheten. Skötselplanen kompletteras med att anläggande av eventuella stigar ska ske i samråd med berörda grannar.

Länsstyrelsens bedömning och motivering

Beskrivning av naturreservatet

Brännefjäll domineras av barrskog med äldre tall och inslag av löv. Det ligger i ett kuperat landskap som består av två bergsryggar, branter och dalgångar. I östra delen av naturreservatet finns ett område som har tydliga tecken av äldre jordbrukslandskap. Betespåverkade enar, fruktträd och en viss luckighet i träd- och buskskiktet finns i ädellövskogen, tillsammans med ett antal signalarter. Det finns

även en del signalarter i hållmarkstallskogen på bergsryggarna som har börjat utveckla naturskog. Intill ädellövslogen finns en öppen mark som tidigare brukats som åker. I norr finns det två fornlämningar, i form av stensättningar på en av bergsryggarna. Naturreservatet har ett värde för friluftsliv och rekreation.

En mer utförlig beskrivning av området lämnas i skötselplanen.

Motivering av beslutet

Naturreservatets höga naturvärden är knutna till barrskogen och det äldre jordbrukslandskapet. Naturvärdena finns främst i hållmarkstallskogarna då dessa områden är en utmarksskog med många flerstammiga, gamla och vidkroniga träd. Dessutom har de ekrika branterna stora förutsättningar att utveckla sina höga naturvärden med rätt skötsel. Genom att skydda området som naturreservat säkerställs en långsiktig och ändamålsenlig skötsel. Då marken redan ägs av staten kan de höga naturvärdena långsiktigt säkerställas. Området har dessutom ett bra läge för friluftsliv och tätortsnära natur med sitt läge nära tätorterna Lilla Edet, Lödöse samt Nygård.

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnads- mässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för konsekvensutredning av regelgivning.

Beslutets förenlighet med riksintressen, planer och områdesbestämmelser

Inga planer eller bestämmelser står i konflikt med naturreservatsbildningen. I Lilla Edets kommuns översiktsplan är området betecknat som skogsmark.

Miljömål

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen Levande skogar, Ett rikt växt- och djurliv och Ett rikt odlingslandskap.

Intresseprövning

Med hänsyn till områdets värden och naturreservatets syften kommer pågående markanvändning att avsevärt försvåras. Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Hushållningsbestämmelser

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och med den för området gällande översiktsplanen.

Upplysningar

Dispens från föreskrifterna m.m.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen medge dispens från föreskrifterna för naturreservatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet med naturreservatet. Om det finns synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservatet (7 kap. 7 § miljöbalken).

Annan lagstiftning gäller som vanligt

Vid sidan av föreskrifterna för naturreservatet gäller annan lagstiftning som vanligt, t.ex. följande:

- Terrängkörningslagen och terrängkörningsförfordningen
- Fridlysningsbestämmelser i miljöbalken och artskyddsförfordningen
- Jaktlagstiftningen
- Kulturmiljölagen
- Lagen om skydd mot olyckor t.ex. generella eldningsförbud och efterbevakningsansvar vid brand

Förvaltare och förvaltningsuppgifter

- Förvaltare är Väst kuststiftelsen.
- Naturreservatets gränser märks ut i terrängen genom förvaltarens försorg enligt anvisningar av Naturvårdsverket.
- Förvaltningen bedrivs enligt den skötselplan som fastställts av Länsstyrelsen. Skötselplanen ska ligga till grund för naturreservatets skötsel och ska vid behov revideras.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i Göteborgs-Posten och TTELA.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i Länsstyrelsens författningssamling och gäller omedelbart även om de överklagas.

I detta ärende har länsöverdirektör Lisbeth Schultze beslutat. Naturvårdshandläggare Jennifer Hood har varit föredragande. I handläggningen har också deltagit avdelningschef Sven Swedberg, enhetschef Johan Jannert, antikvarie Gunilla Roos Nilson, arkitekt Saeid Erfan, rådgivare Ingvar Claesson och länsjurist Anna Roslund.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Lisbeth Schultze

Jennifer Hood

Så här överklagar du Länsstyrelsens beslut

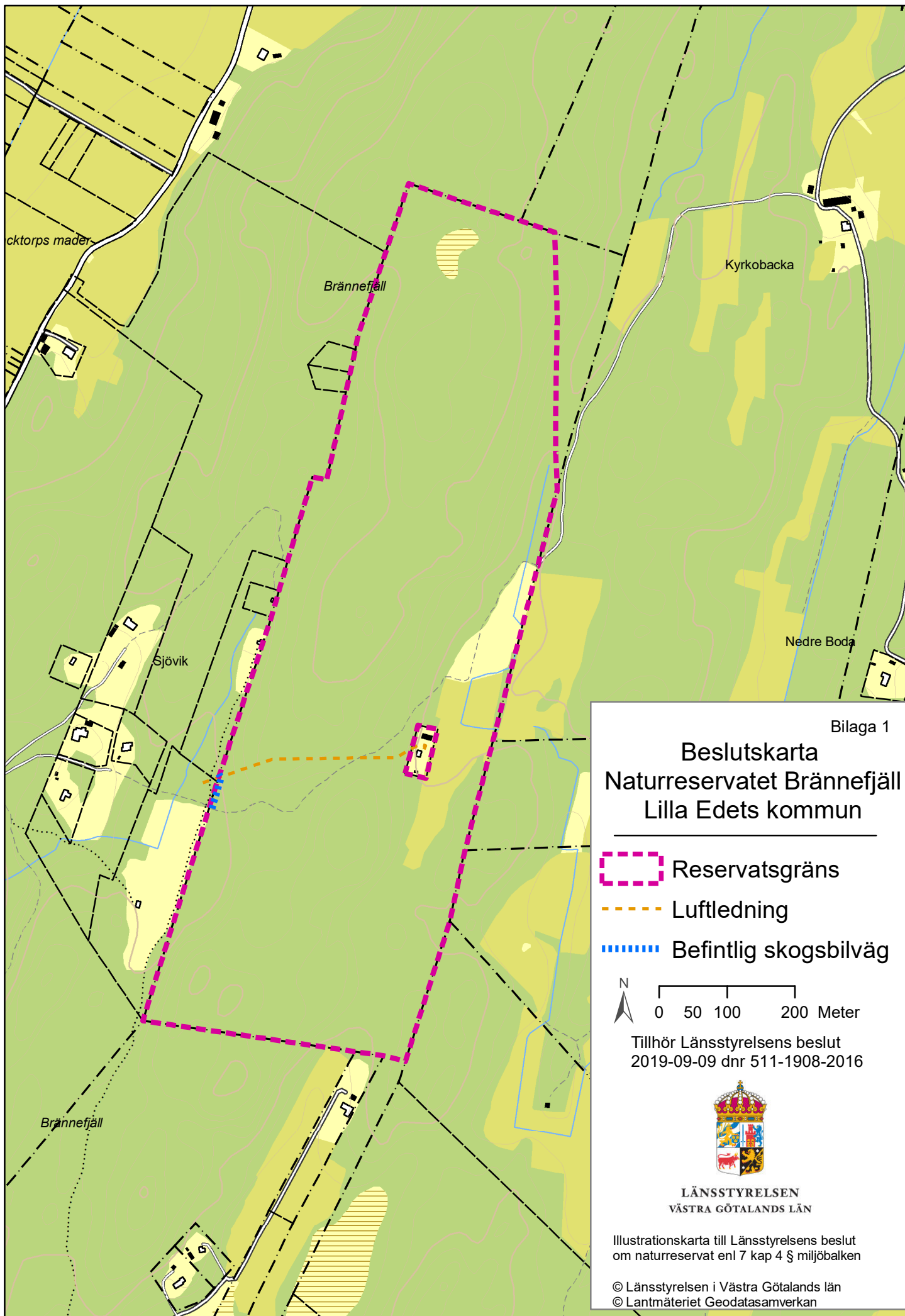
Länsstyrelsens beslut kan överklagas hos regeringen. **Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Länsstyrelsen.** Länsstyrelsens e-postadress är vastragotaland@lansstyrelsen.se. Skickar du med vanlig post är adressen Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 403 40 Göteborg.

Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna till regeringen.

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Är du osäker på när tiden går ut kan du kontakta Länsstyrelsen.

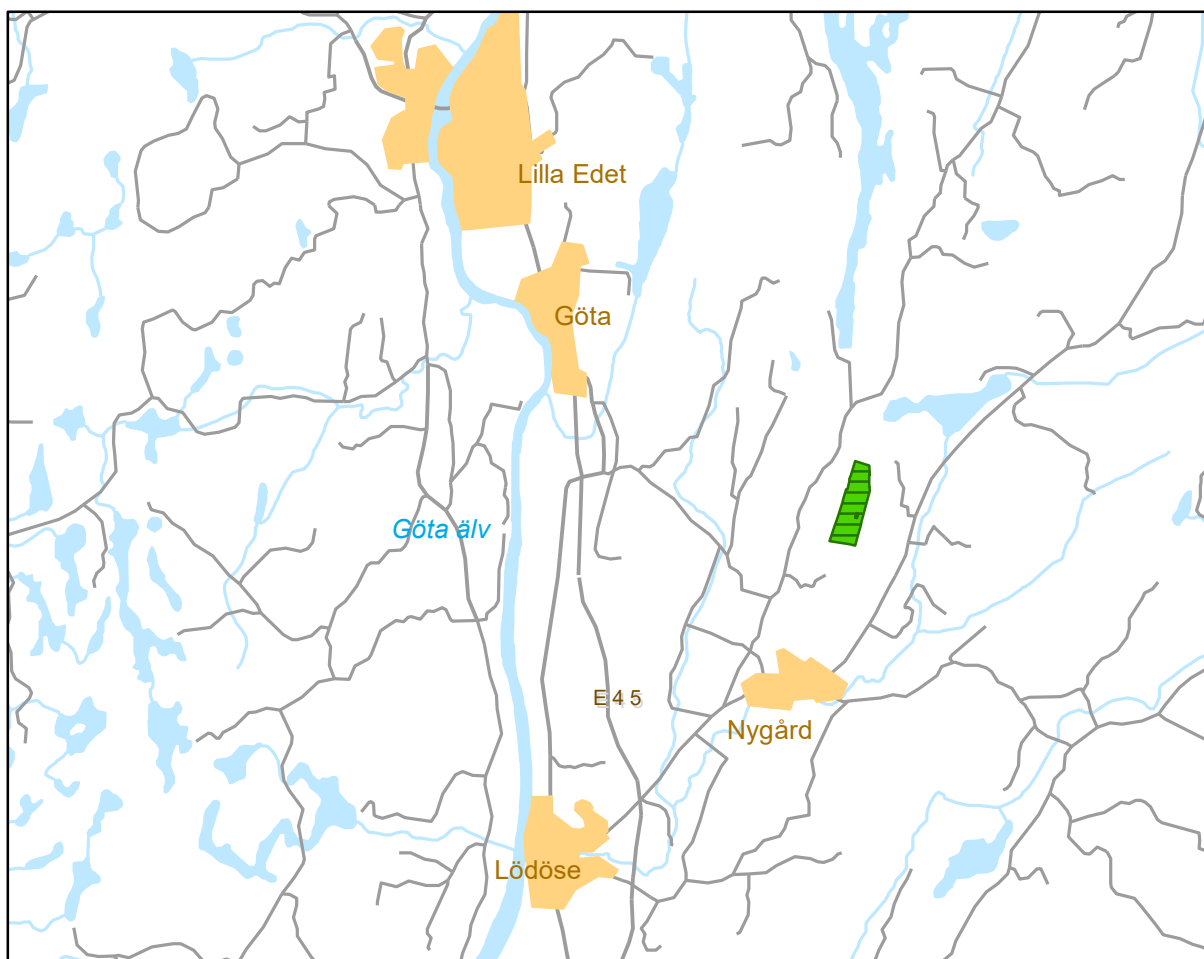
Överklagandet ska vara skriftligt. I skrivelsen ska du ange

- ditt namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- vilket beslut du överklagar, till exempel genom att ange beslutsdatum och ärendets diarienummer, samt
- hur du anser att Länsstyrelsens beslut ska ändras och varför det ska ändras.

ÖVERSIKTSKARTA

Naturreservatet Brännefjäll Lilla Edets kommun

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Bilaga 3. Skötselplan
2019-09-09

Diarienummer:
511-1908-2016
Dossienummer:
1462-2210

Sida
1(12)

Naturavdelningen
Josefine Muñoz

Skötselplan för naturreservatet Brännefjäll i Lilla Edets kommun

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Sammanfattning	3
1.1 Syfte	3
1.2 Fakta om området och dess skötsel	3
2. Beskrivning av området	4
2.1 Uppgifter	4
2.2 Allmän beskrivning av området	4
2.3 Markanvändning – då och nu	4
2.4 Bevarandevärden	4
2.4.1 Biologiska bevarandevärden	4
2.4.2 Kulturhistoriska bevarandevärden	5
2.4.3 Friluftslivsvärden	5
2.5 Övrig bebyggelse och anläggningar	5
3. Skötsel och bevarandemål	6
3.1 Indelning av skötselområden	6
3.2 Bevarandemål	6
3.3 Allmänt om skötseln	6
3.4 Skötselområden med mål och åtgärder	6
3.5 Forn- och kulturmiljövård	9
4. Friluftsliv	9
5. Gränsmarkering	10
6. Uppföljning	10
6.1 Dokumentation av skötselåtgärder	10
6.2 Bevarandemål och gynnsamt tillstånd	10
6.3 Revidering av skötselplanen	10
7. Planerad förvaltning	10
8. Referenser	11
Bilaga 3a	12
Tabell Arter	12
Tabell Naturtyper	12

BILAGOR

Bilaga 3a: Tabell 1. Arter
 Tabell 2. Naturtyper

Bilaga 3b: Skötselplanekarta inklusive friluftsanläggningar och fornlämningar

Bilaga 3c: Naturtyper

Skötselplanen är uppdelad i två delar, A och B. Den första delen är en beskrivande del. Där anges bland annat naturreservatets syften och vilka natur- och bevarandevärden som finns i naturreservatet. Den andra delen av skötselplanen beskriver naturreservatets bevarandemål och hur naturreservatet ska skötas.

Skötselplanen beskriver vad som ska göras i naturreservatet, när och hur ofta det ska göras. Den fastställer också vad som är viktigast att göra om reservatsförvaltaren, dvs den som är ansvarig för naturreservatets skötsel, behöver prioritera. Förutom reservatsförvaltaren vänder sig skötselplanen till markägaren och andra intressenter.

DEL A – Beskrivning av naturreservatet Brännefjäll

1. Sammanfattning

1.1 Syfte

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara och förstärka värdefulla naturmiljöer som är kopplade till naturskogsliknade skogar, hållmarkstallskogar och bergsbranter med ek,
- strukturer som död ved, gamla grova träd, hålträd samt bryn och öppna marker ska finnas för livsmiljöernas gynnsamma tillstånd,
- bevara biologisk mångfald,
- tillgodose behovet av strövområden för friluftslivet.

Syftet ska tryggas genom att:

- skogen på bergsryggen lämnas för fri utveckling,
- bergsbranter med ek gynnas genom gallring för ett ökat ljusinsläpp,
- jordbruksmarken i öster ska fortsatt hållas öppen,
- området skyddas mot exploatering,
- informationstavla, vandringsstig och parkeringsplats anläggs.

Naturreservatets syften styr vilka föreskrifter (regler) som gäller i naturreservatet och ifall skötsel behövs för att syftena med naturreservatet ska kunna uppfyllas.

1.2 Fakta om området och dess skötsel

I ädellövskogen skapas en luckighet genom att friställa äldre, vidkroniga träd och röja undan sly och smågran. Jordbruksmarken ska hållas öppen genom att sly röjs undan med jämna mellanrum. Barrblandskogarna lämnas till fri utveckling vilket också gäller granplanteringen efter att den har avvecklats.

2. Beskrivning av området

2.1 Uppgifter

Namn:	Naturreseptet Brännefjäll
Beslutsdatum:	2019-09-09
Areal:	43,3 ha
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Lilla Edet
Förvaltare:	Västkuststiftelsen
NVR id:	2046391
Ägandeförhållanden:	Naturvårdsverket

2.2 Allmän beskrivning av området

Naturreseptet Brännefjäll är beläget i Lilla Edets kommun cirka 2 km norr om Nygård. Området har en varierad topografi med berghällar, branter och dalgångar och ligger omgivet av jordbruksmarker. Barrblandskogarna dominerar i naturreseptet, men det finns också ädellövskog och öppen mark.

2.3 Markanvändning – då och nu

Av häradskartan från 1890-talet framgår att större delen av Brännefjäll bestod av barrskog (* på kartan till höger) där vissa delar i öst användes till jordbruk (ljusbrunt på kartan). Skogen i väst intill delarna som användes till jordbruk, är en typisk igenvuxen utmarksskog. Det finns gott om flerstammiga träd, kjolgranar och betespåverkade enbuskar som visar tydliga tecken på att området har använts till bete. Skötseln av naturreseptet syftar till att bibehålla barrskogen, återställa skogen intill jordbruksmarken till utmarksskog och återskapa delen i öst till en öppen jordbruksmark.

2.4 Bevarandevärden

2.4.1 Biologiska bevarandevärden

De höga naturvärdena är framförallt knutna till hållmarkstallskogarna på höjdyggen kallad Brännefjäll. Det finns även äldre tall och ek intill bergsbranterna. Signalarter som till exempel blåmossa och klippfrullania finns i området. Även västlig hakmossa, vågig sidenmossa och långfliksmossa växer här.

I öst är naturvärdena höga och även här växer samma signalarter som ovannämnda. Det finns rikligt med medelgrov ek, betespåverkade enar och enstaka fruktbärande träd. Andra lövträd såsom asp och björk växer också här. I anslutning till jordbruksmarken i öst finns även en brynmiljö av sälg, al och björk. Denna miljö är viktig framförallt för fågellivet och insektsfaunan.

I andra delar av Brännefjäll dominerar barrskogen med äldre tall. Det finns även en hel del vindfallna träd.

2.4.2 Kulturhistoriska bevarandevärden

I naturreservatet finns det av Riksantikvarieämbetet registrerade fornlämningar i form av två stensättningar. Utöver detta finns även spår av äldre jordbruksmark såsom stenmurar.

2.4.3 Friluftslivsvärden

I dagsläget saknas särskilda anordningar för friluftslivet, men området besöks sannolikt för exempelvis svampplockning och promenader. Skogen är strövvänlig och ett fint utflyktsmål.

2.5 Övrig bebyggelse och anläggningar

Fastigheten Skövde 1:12 ingår inte i naturreservatet, men grusvägen fram till fastigheten går genom naturreservatet. Fastigheten Skövde 1:12 har servitut för att använda vägen. Förvaltaren ansvarar inte för underhåll av vägen.

Länsstyrelsen ansvarar inte för några byggnader, ledningar eller anläggningar inom naturreservatet.

DEL B – SKÖTSEL AV BRÄNNEFJÄLL

3. Skötsel och bevarandemål

3.1 Indelning av skötselområden

Indelning av skötselområden utgår från skötselbehovet. Naturreservatet är indelat i fyra stycken skötselområden.

Skötselområdena är:

1. Barrblandskog
2. Ädellövskog
3. Granplantering som ska avvecklas
4. Öppen mark

Inom varje skötselområde kan en eller flera naturtyper förekomma. Vad denna indelning grundar sig på redovisas i tabell 2 i bilaga 3a. Naturtypernas angränsningar framgår av bilaga 3c.

3.2 Bevarandemål

Bevarandemålen preciserar syftet för respektive skötselområde och ger en beskrivning av hur det ska se ut när gynnsamt tillstånd råder. De ger också förutsättningar för den uppföljning som planeras.

3.3 Allmänt om skötseln

Större delen av reservatets skötsel innebär att skogen lämnas till fri utveckling (skötselområde 1). Övriga områden kräver mindre åtgärder såsom röjning av gran, sly etc. Specifika skötselåtgärder finns under respektive skötselområde.

3.4 Skötselområden med mål och åtgärder

Skötselområde 1 Barrblandskog

Skötselområde	Areal (ha)
1	36,4
Summa	36,4

Naturtyp
Barrblandskog

Beskrivning:

Skötselområdet består i huvudsak av olikåldrig tall (<100-årig) och ung gran med inslag av löv och rikligt med död ved. I skogen finns blötare områden som har sumpskogliknande karaktär och bergsryggar med hållmark. Här uppe dominerar

den äldre tallen. I branterna finns det blockiga partier med äldre gran (kjolgranar) som är i slutskedet mot naturskog.

Bevarandemål:

Skogen ska på sikt hysa rikligt med gamla träd av gran och tall med inslag av lövträd och död ved.

Engångsåtgärder:

Inga åtgärder.

Underhållsåtgärder:

Inga åtgärder.

Skötselområde 2 Ädellövskog

Skötselområde	Areal (ha)
2	2,8
Summa	2,8

Naturtyp
Ädellövskog

Beskrivning:

Skötselområdet är beläget i öst och består av bergsbranter som domineras av medelgrov ek. Även andra lövträd såsom asp, björk, lönn och fruktbärande träd växer i området. Det finns enar och vidkroniga äldre ekar med rikligt av bl.a. skägglav. Området har spår av att vara en utmarksskog under igenväxning. Längs östra sidan finns ett buskage av al, sälg och björk som växer på något fuktigare mark. Dessa inslag av brynmiljöer är värdefulla i landskapet och är av betydelse för fågellivet och insektsfaunan. Det finns även signalarter och död ved i skötselområdet.

Bevarandemål:

Området ska bestå av en varierad ädellövskog med en riklig förekomst av främst ek. Gamla träd och död ved ska fortsättningsvis finnas. Förekomsten av gran ska vara helt reducerad. Området ska återfå utmarksskogens luckiga struktur med mer ljusinsläpp till markvegetationen. Om möjligt bör området betas. Brynet mot den öppna marken ska vara välutvecklat och flerskiktade med inslag av buskar för att gynna fåglar och insekter.

Engångsåtgärder:

Röj undan gran och skapa luckighet enligt äldre betesmarksstruktur. Friställ äldre vidkroniga ekar. Spara ersättningsträd. Om grövre lövträd behöver tas ned ska dessa lämnas som lågor. Rester från avverkat sly ska läggas i högar, gärna solbelysta, för att gynna biodiversiteten.

Underhållsåtgärder:

Håll undan gran och sly för att bevara utmarksskogen intakt. Bete rekommenderas, för att undvika igenväxning och kontinuerlig röjning av årsskott. Rester från avverkat sly ska läggas i högar, gärna solbelysta, för att gynna biodiversiteten. Bärande träd och buskar bör sparas. Behåll lövbrynen. Alla bryn ska hållas efter så att den öppna marken inte krymper. Det är viktigt att gå försiktigt fram så att brynmiljöerna inte förstörs. Brynmiljöer underhålls genom att friställa grova lövträd, röjning

vid behov för att skapa flerskiktade, flikiga bryn med stor artvariation bland buskar och småträd.

Skötselområde 3 Granplantering som ska avvecklas

Skötselområde	Areal (ha)
3	0,8
Summa	0,8

Naturtyp
Ungskog/plantskog

Beskrivning:

Skötselområdet består av en planterad granskog ca 30 år gammal. Det växer ingenting i fält- eller bottenskiktet.

Bevarandemål:

Området ska på lång sikt utvecklas till naturskog.

Engångsåtgärder:

Inga åtgärder.

Underhållsåtgärder:

Återkommande ringbarkning av gran för att påskynda bildandet av död ved.

Skötselområde 4 Öppen mark

Skötselområde	Areal (ha)
4	3,3
Summa	3,3

Naturtyp
Åker, ej odlad, gräsbärande

Beskrivning:

Skötselområdet ligger i öst, bredvid ädellövsboden och består av öppen mark som tidigare brukats som åker. Ett fåtal buskage och enstaka träd växer på den öppna marken.

Bevarandemål:

Området ska bibehållas öppet. Träd och buskage får finnas i ridåer eller i mindre bryn (<0,03 ha).

Engångsåtgärder:

Inga åtgärder.

Underhållsåtgärder:

Röj bort inväxande sly och bibehåll området öppet genom kontinuerlig röjning, bete, slåtter alternativt bedriva åkerbruk. Ett fåtal träd/buskar får finnas i ridåer/mindre dungar (<0,03ha).

3.5 Forn- och kulturmiljövård

I området finns fornlämningar i form av stensättningsliknande lämningar registrerade i Riksantikvarieämbetet som Ale-Skövde 112:1 och 113:1. Vid sydöstra gränsen finns det även en stenmur. Fornlämningarnas lokalisering framgår av bilaga 3b.

Vid röjningar bör inte röjningsmaterial ligga kvar nära eller på fornlämningar. Eldning får heller aldrig ske i närheten av fornlämningar. Fornlämningar får inte skadas i samband med avverkning och utkörning av virke. I områden med registrerade fornlämningar ska samråd med Länsstyrelsens kulturmiljöenhet ske innan åtgärd utförs.

4. Friluftsliv

Karta med friluftsanläggningar finns i bilaga 3b.

Bevarandemål:

- En väl underhållen informationsskylt med beskrivning av naturreservatet ska finnas på den markerade platsen i bilaga 3b.
- En väl underhållen parkeringsplats ska finnas på den markerade platsen på kartan i bilaga 3b.
- En väl underhållen, markerad stig ska finnas i anslutning till parkeringsplatsen.

Engångsåtgärder:

- Informationstavlan ska sättas upp på den plats som är markerad på kartan i bilaga 3b. Tavlan ska utföras enligt svensk standard och naturvårdsverkets anvisningar "Att skylta skyddad natur". Den ska bland annat innehålla karta över naturreservatet samt beskriva dess syfte, bevarandevärden och gällande föreskrifter för allmänheten. En engelsk text eller en engelsk sammanfattning ska finnas.
- En parkeringsplats ska iordningsställas på den plats som är markerad på kartan i bilaga 3b.
- En ny stig ska anläggas och märkas upp. Det står förvaltaren fritt att anlägga stigen där förvaltaren finner det vara lämpligt, så länge den ligger i anslutning till parkeringsplatsen. I den mån det finns behov av ytterligare markerade stigar står det förvaltaren fritt att anordna sådana. Anläggande av stigar ska ske i samråd med ägare till berörda grannfastigheter. Stigar kan med fördel bilda en slinga.

Underhållsåtgärder:

Informationstavlan, parkeringsplatsen och stigar ska ses över regelbundet och underhållas vid behov av förvaltaren.

Naturreservatet ligger i en expansiv kommun och det kommer säkerligen att bli ett ökat besöksstryck i framtiden och behov av ytterligare stigar och andra anordningar för friluftslivet kan komma att behövas. Med tanke på att friluftsliv är ett av reservatets huvudsyften ska det vara möjligt, för reservatsförvaltaren, att anlägga sådana anläggningar vid behov. Anläggande av stigar och andra anordningar ska ske i samråd med ägare till berörda grannfastigheter.

5. Gränsmarkering

Reservatets gräns ska märkas ut i fält. Gränsmarkeringar ska utföras enligt Naturvårdsverkets anvisningar ”Att skylta skyddad natur”.

6. Uppföljning

6.1 Dokumentation av skötselåtgärder

Skötselåtgärder som utförs i reservatet bör dokumenteras av den som utför åtgärden. Av dokumentationen bör framgå:

- åtgärd
- plats (skötselområde)
- kostnad
- tidpunkt
- utförare

Åtgärder av restaureringskaraktär bör dokumenteras med foto före och efter åtgärd.

6.2 Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. I en särskild uppföljningsplan kommer målindikatorer att anges. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i skötselplanen uppfylls och att skötseln fungerar. Uppföljningen kommer vara en viktig hjälp för förvaltarens planering av skötselarbetet.

6.3 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras när uppföljningen indikerar att det behövs.

7. Planerad förvaltning

Tabell 1. Sammanfattning och prioritering av skötselplanens åtgärder. Prioritering inom intervall 1–3 där 1 är högsta prioritet att genomföra.

Åtgärd	Skötselområde	När/intervall	Prioritet
Gränsmarkering	Hela området	Engångsåtgärd	1
Informationsskylt	1	Engångsåtgärd	1
Anläggning av parkeringsplats	1	Engångsåtgärd	2
Anläggning av stig	1	Engångsåtgärd	2
Röjning av sly/bete/slätter	2 och 4	Vid behov/årligen	2
Granröjning, friställning av äldre ek och skapandet av en luckig struktur	2	Vid behov/årligen	2
Ringbarkning av gran	3	Vid behov/årligen	2
Uppföljning av skötselåtgärd	Hela området	Efter åtgärd	3
Uppföljning av bevarandemål	Hela området	Efter åtgärd	3

8. Referenser

Referenser specifikt för detta naturreservat

Artportalen

Fornsök, www.raa.se

Pro Natura. 2016. Naturvärdesbedömning av två skogsfastigheter i Trollhättans och Lilla Edets kommuner.

Allmänna referenser

EUs art- och habitatdirektiv (direktiv 92/43/EEG) annex 2 och 4.

EUs fågeldirektiv (direktiv 79/409/EEG) annex 1.

Finsberg, C. 2013. Skyddad natur i ett förändrat klimat. Grön infrastruktur i strandängar och ädellövmiljöer samt klimatanpassad skötsel av skyddad natur. Rapport 2013:74. Länsstyrelsen i Västra Götalands län.

Gärdenfors, U. (red.). 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015 - The 2015 Red List of Swedish Species. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Löfgren, R. & Andersson, L. (red.). 2000. Sydsvenska lövskogar och andra lövbärande marker. Rapport 5081, Naturvårdsverket, Stockholm.

Naturvårdsverket, 1987. Inventering av ängs- och hagmarker: handbok. Naturvårdsverket informerar, Statens Naturvårdsverk, Solna.

Naturvårdsverket, 2003. Att skylta skyddad natur. Naturvårdsverket, Stockholm.

Naturvårdsverket, 2003. Kartering av skyddade områden – skogstyper i naturreservat och nationalparker. Rapport 5282, Naturvårdsverket, Stockholm.

Nitare, J. (red.), 2010. Signalarter - indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.

Påhlsson, L. (red.). 1998. Vegetationstyper i Norden. TemaNord 1998:510, Nordiska Ministerrådet, Köpenhamn.

Bilaga 3a

Tabell Arter

Tabell 1. Förekomst av

- signalarter (S), arter som används för att lokalisera och urskilja skogar med höga naturvärden (Skogsstyrelsen, Nitare 2010).
- Källa/uppgiftslämnare Tomas Fasth och Thomas Appelqvist, Pro Natura.

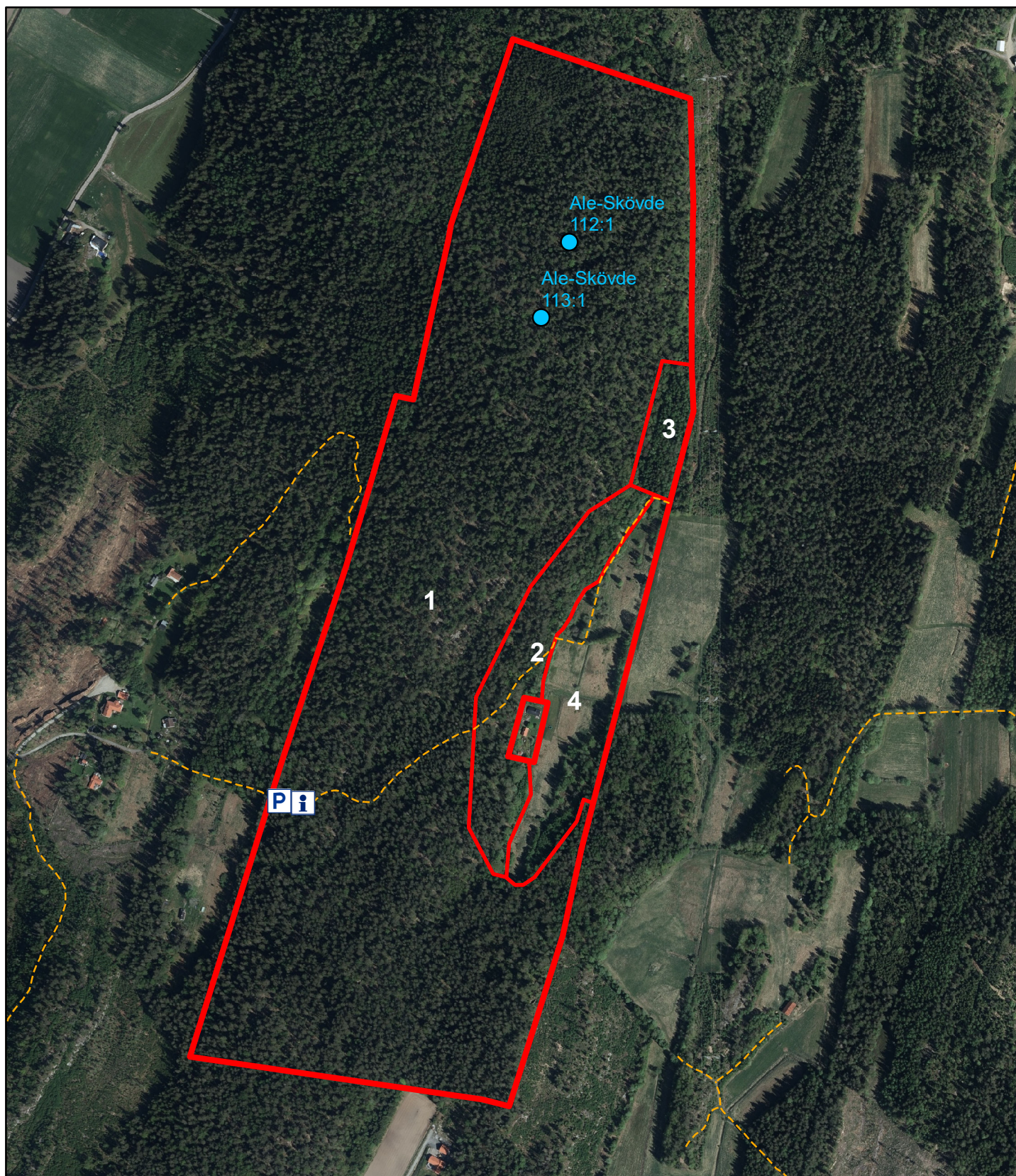
Art	Kategori	Skötselområde	Inventeringsdatum	Källa/ Uppgiftslämnare
Mossor				
Klippfrullania	S	2	20151207	Pro Natura
Blåmossa	S	1, 2	20151207	Pro Natura

Tabell Naturtyper

Tabell 2: Markslag och naturtyper. Målarealerna är de som förväntas efter eventuella restaurerings- och skötselåtgärder.

¹ Kartering av skyddade områden (KNAS), (Naturvårdsverket 2003)

Markslag och Naturtyp	Areal år 2019 (ha)	Målareal (ha)
Barrskog:	36,4	37,2
Barrblandskog ¹	36,4	37,2
Lövskog:	2,8	2,8
Ädellövskog ¹	2,8	2,8
Brännor, ungskog, plantskog:	0,8	0
Åker, ej odlad, gräsbärande:	3,3	3,3

Bilaga 3B, Skötselområden, friluftsanläggningar, fornlämningar Naturreservatet Brännefjäll, Lilla Edets kommun

Skötselområden

P-plats

Informationsskylt

Fornlämningar punkt

Traktorväg

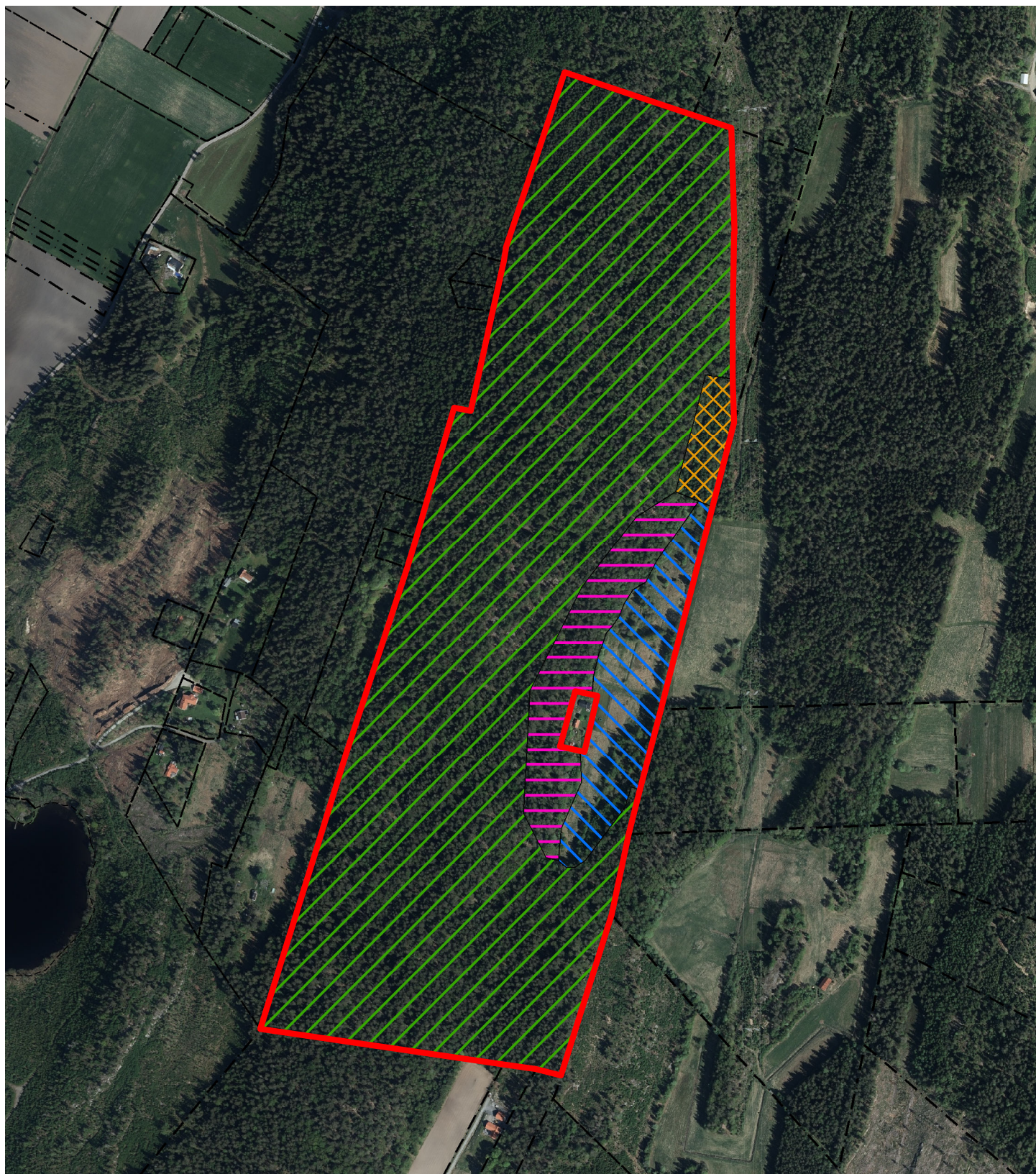
0 100 200 300 Meter

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Illustrationskarta till skötselplan för
naturreservatet Brännefjäll
Tillhör Länsstyrelsens beslut
2019-09-09 dnr 511-1908-2016

© Länsstyrelsen i Västra Götalands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga 3C, Naturtyper Naturreservatet Brännefjäll, Lilla Edets kommun

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Reservatsgräns	Ädellövskog
Barrblandskog	Öppen mark
Granplantering	

0 100 200 Meter

Illustrationskarta till skötselplan för
naturreservatet Brännefjäll
Tillhör Länsstyrelsens beslut
2019-09-09, dnr 511-1908-2016

© Länsstyrelsen i Västra Götalands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan